

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Філософський факультет
Кафедра української філософії та культури

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник декана
філософського факультету
Дмитро НЕДІПА
« 5 » _____ 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

УКРАЇНСЬКА ТА ЗАРУБІЖНА КУЛЬТУРА

для студентів

галузь знань
спеціальність
освітній рівень
освітня програма
вид дисципліни

10 Природничі науки
103 Науки про Землю
перший (бакалаврський)
Геологія та менеджмент надрокористування
обов'язкова (шифр ОК 10)

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2022/2023
Семестр	2
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладачі: *І.Г.Адамська*, к.і.н., асистент кафедри української філософії та культури

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2022

Розробники: *Адамська Ірина Геннадіївна*, к.і.н., асистент кафедри української філософії та культури

Затверджено

«*25*» *серпня* 2022 р.

Завідувач кафедри української філософії та культури *(Мирослав РУСИН)*

Протокол № *1* від «*25*» *серпня* 2022 р.

Схвалено науково - методичною комісією філософського факультету

Протокол від «*31*» *серпня* 2022 року № *2*

Голова науково-методичної комісії *(Ірина МАСЛІКОВА)*

«*31*» *серпня* 2022 року

Схвалено науково - методичною комісією ННІ «Інститут геології»

Протокол від «*26*» *08* 2022 року № *1*

Голова науково-методичної комісії *(Всеволод ДЕМИДОВ)*

«*26*» *08* 2022 року

1. Мета дисципліни:

ознайомлення студентів з особливостями культурного розвитку людства та формуванням культурної різноманітності світу, поглиблення знань про культуру України в контексті основних тенденцій розвитку світової культури від давнини до сучасності, про міжкультурну взаємодію в різні історичні епохи, в тому числі й на території України; про культурну спадщину, її значення для розвитку суспільства та механізми збереження; опанування студентами теорії та методології дослідження культури різних історичних періодів та регіонів.

2. Попередні вимоги до опанування навчальної дисципліни:

1. *Знати* ключові події світової історії та історії України.
2. *Вміти* на базовому рівні аналізувати та інтерпретувати літературу та довідкові матеріали, присвячені історико-культурному розвитку України та інших країн світу.
3. *Володіти елементарними навичками* критичного мислення.

3. Анотація навчальної дисципліни:

Навчальна дисципліна «Українська та зарубіжна культура» передбачає вивчення основних етапів розвитку культури і типології культур світу, джерел з історії української та зарубіжної культури. Під час вивчення дисципліни акцент робиться на аналізі культурних явищ та процесів, що відбувалися в різні історичні періоди, простежуються їх взаємозв'язки та взаємовпливи, культурні особливості, що формувалися в різних регіонах світу, в тому числі і в Україні. Дисципліна також передбачає вивчення основних досягнень української і зарубіжної культури, умов їх появи та аналіз характерних рис, зокрема головних здобутків мистецтва різних історичних періодів; вивчення діяльності культурних інституцій, практик збереження і популяризації культурної спадщини.

4. Завдання (навчальні цілі):

Успішне опанування студентами теоретичного і фактичного матеріалу з історії української і зарубіжної культури, розвиток вміння логічно та обґрунтовано висловлювати свою точку зору на теми з української та зарубіжної культури; формування навичок історичного, культурологічного та мистецтвознавчого аналізу здобутків української та зарубіжної культури; формування у студентів вміння цінувати і поважати різноманітність та мультикультурність, сприймати культурні відмінності, розуміти світоглядні, культурно-історичні, духовно-моральні питання, що виходять за межі фахової спеціалізації, завдяки чому відповідально й ефективно діяти в різних суспільних контекстах, працювати в міжнародному середовищі.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумко- вій оцінці з дисциплі- ни
Ко д	Результат навчання			
1.1	Поняття культури та його багатозначність. Основні функції культури та етапи розвитку культур світу. Культурний контекст розвитку різних регіонів світу від давнини до сучасності, місце української культури в світовій культурній спадщині.	Лекція, самостійна робота	Експрес-контроль, підсумкова контрольна робота	4

1.2	Основні етапи розвитку культури стародавнього світу. Особливості мистецтва кожного з періодів. Появу та розвиток цивілізацій стародавнього світу. Давні культури на території України.	Лекція, семінар, самостійна робота	Усне опитування на семінарських заняттях, експрес-контроль, підсумкова контрольна робота	6
1.3	Періодизацію культури Античності. Загальну характеристику міфології та релігійних уявлень Стародавньої Греції та Стародавнього Риму, особливості формування світогляду та повсякденної культури. Мистецтво Стародавньої Греції та Стародавнього Риму. Культури доби античності на території України.	Лекція, семінар, самостійна робота	Усне опитування на семінарських заняттях, експрес-контроль, підсумкова контрольна робота	6
1.4	Періодизацію середньовічної культури, вплив релігії на розвиток середньовічної культури. Особливості розвитку середньовічної культури в Західній Європі, у Візантії та Русі. Основні напрямки та головні досягнення середньовічного мистецтва.	Лекція, семінар, самостійна робота	Усне опитування на семінарських заняттях, експрес-контроль, підсумкова контрольна робота	6
1.5	Періодизацію та загальну характеристику епохи Відродження. Мистецтво Відродження: основні напрями, головні твори та представників. Реформаційно-гуманістичний напрям в українській культурі.	Лекція, семінар, самостійна робота	Усне опитування на семінарських заняттях, експрес-контроль, підсумкова контрольна робота	6
1.6	Світоглядні засади культури Просвітництва. Мистецтво епохи Просвітництва: основні напрями, головні твори та представників. Специфічні риси бароко в українській культурі.	Лекція, семінар, самостійна робота	Усне опитування на семінарських заняттях, експрес-контроль, підсумкова контрольна робота	6
1.7	Основні етапи та особливості розвитку зарубіжної та української культури в XIX-XXI ст. Основні мистецькі напрямки та їх	Лекція, семінар, самостійна	Усне опитування на семінарських	6

	представників. Поняття модерну, модернізму, постмодернізму.	робота	заняттях, експрес-контроль, підсумкова контрольна робота	
2.1	Працювати із спеціалізованою літературою, присвяченою теорії та історії зарубіжної та української культури.	Семінари, самостійна робота	Усне опитування на семінарських заняттях, творче завдання, підсумкова контрольна робота	7
2.2	Проводити аналіз, використовуючи понятійно-категоріальний апарат культурології та належні методи і підходи для характеристики соціокультурних процесів, що відбуваються в різних історико-культурних регіонах світу	Семінари, самостійна робота	Усне опитування на семінарських заняттях, творче завдання, підсумкова контрольна робота	7
2.3	Визначати культурну цінність та приналежність до певного історичного періоду та регіону творів мистецтва, зокрема об'єктів архітектури.	Семінари, самостійна робота	Усне опитування на семінарських заняттях, творче завдання, підсумкова контрольна робота	7
2.4	Визначати самобутні риси української культури та простежувати загальносвітові тенденції в її розвитку	Семінари, самостійна робота	Усне опитування на семінарських заняттях, творче завдання, підсумкова контрольна робота	7
3.1	Використовувати знання іноземних мов для аналізу інформаційних інтернет-ресурсів, читання новітньої культурологічної літератури в підготовці до семінарських занять та під час самостійної роботи.	Семінари, самостійна робота	Усне опитування на семінарських заняттях, творче завдання,	7

			підсумкова контрольна робота	
3.2	Презентувати результати проведених культурологічних досліджень у вигляді доповідей, есе, презентацій, конспектів тощо; вести полеміку, спираючись на отримані знання.	Семінари, самостійна робота	Усне опитування на семінарських заняттях, творче завдання, підсумкова контрольна робота	7
3.3	Колективно вирішувати задачі різного рівня складності.	Семінари, самостійна робота	Усне опитування на семінарських заняттях, підсумкова контрольна робота	4
4.1	Самостійно шукати та критично опрацьовувати наукову літературу, вільно володіти методами обробки, аналізу та синтезу наукової інформації.	Семінари, самостійна робота	Усне опитування на семінарських заняттях, творче завдання, підсумкова контрольна робота	7
4.2	Вирішувати комплексні завдання, пов'язанні із верифікацією результатів існуючих культурологічних досліджень.	Семінари, самостійна робота	Усне опитування на семінарських заняттях, творче завдання, підсумкова контрольна робота	7

Структура курсу: лекційні заняття, семінарські заняття, самостійна робота студентів.

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	1.7	2.1	2.2	2.3	2.4	3.1	3.2	3.3	4.1	4.2
Програмні результати навчання																
ПРН2. Використовувати усно і письмово професійну українську мову								+	+				+	+	+	+
ПРН5. Вміти проводити польові та лабораторні дослідження														+	+	

ПРН.19. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
--	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 100-бальною шкалою.

- семестрове оцінювання (максимально можлива /мінімально допустима кількість балів):

1. Усна доповідь, доповнення та участь в дискусіях на семінарах: РН 1.2-1.7, РН 2.1-2.4, РН 3.1-3.3, РН 4.1-4.3 – 56 /34 бали.

2. Експрес-контроль: РН 1.1-1.7 – 15/9 балів.

3. Творче завдання: РН 2.1-2.4, РН 3.1-3.2, РН 4.1-4.2 – 9/5 балів.

- підсумкове оцінювання (максимально можлива /мінімально допустима кількість балів):

Підсумкова контрольна робота(письмова): РН 1.1-1.7, РН 2.1-2.4, РН 3.1-3.3, РН 4.1-4.2 – 20 /12 балів.

Підсумкове оцінювання у формі письмової контрольної роботи є обов'язковим.

Студент не допускається до підсумкової контрольної роботи якщо під час семестру він набрав менш як 40 балів.

Підсумкова оцінка виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру, як сума (проста або зважена) балів за систематичну роботу впродовж семестру та підсумкову контрольну роботу.

	Семестрова кількість балів	ПКР або Залік	Підсумкова оцінка
<i>Мінімум</i>	48	12	60
Максимум	80	20	100

7.2 Організація оцінювання:

Види робіт на семінарських заняттях: усні доповіді, доповнення, участь у дискусії.

Максимальна кількість балів за одне семінарське заняття – 4.

Експрес-контроль (3 письмові роботи) проводиться на семінарських або лекційних заняттях. Оцінюється в межах 5 балів за кожну роботу (пороговий рівень позитивної оцінки – 3 бали). Контролі проводяться у формі тестування.

Творче завдання готується студентами впродовж семестру і здається не пізніше останнього семінарського заняття – відправляється у Google Classroom або на адресу adamska@knu.ua

Заняття (консультація) на останньому тижні семестру спрямоване у тому числі на забезпечення

зворотного зв'язку із студентами щодо сформованості результатів навчання за дисципліною.

Підсумкова контрольна робота проводиться на останньому семінарі. Робота складається з 2 питань, що потребують розгорнутої відповіді (оцінюються в межах 10 балів за кожне).

7.3. Шкала відповідності оцінок:

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин		
		Лекції	Семінари	Самостійна робота
1	Вступ до курсу. Культура як об'єкт міждисциплінарного дослідження. Теорія та методологія вивчення культури.	2	2	3
2	Культура первісного суспільства. Давні культури на території України.		2	3
3	Культури Стародавнього світу. Антична культура. Культури доби античності на території України.	2	4	3
4	Культура зарубіжних країн в епоху Середньовіччя	2	-	4
5	Ранньосередньовічна культура України. Культура давніх слов'ян.		2	3
6	Культура Візантії та Київської Русі		4	3
7	Культура епохи Відродження	2	-	3
8	Культура України XIV – 1 половини XVII ст.	-	2	3
9	Культура доби Просвітництва	2	-	4
10	Культура України в 2 половині XVII – XVIII ст.	-	2	3
11	Культура зарубіжних країн в XIX ст.	2	-	4
12	Культура України XIX ст.	-	4	3
13	Основні напрямки розвитку культури зарубіжних країн в XX-XXI ст.	2	-	4
14	Культура України XX-XXI ст.	-	4	3
	<i>Підсумкова контрольна робота</i>		2	
	ВСЬОГО	14	28	46

Загальний обсяг **90 год.**, у тому числі:

Лекції – **14 год.**

Семінари – **28 год.**

Консультації - **2 год.**

Самостійна робота - **46 год.**

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Історія світової культури: навч. посіб. / керівник авт. колективу Л. Т. Левчук. – 3 вид., перероб. і доп. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 400 с.
2. Історія української культури: Зб. матеріалів і документів / Упоряд.: Б.І.Білик, Ю.А. Горбань, Я.С. Калакура та ін. – К.: Вища школа, 2000. – 607 с.
3. Історія української культури: у 5 т., 9 кн. / ред. кол.: Скрипник Г.А., Пилипчук Р.Я., Рубан В.В., Пономар Л.Г. [та ін.]. – К., 2001 – 2013.
4. Історія українського мистецтва: у 5 т. / голов. ред. Г. Скрипник. – К., 2007-2011.
5. Культурологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів / кол. авторів; за ред. А.Є. Конверського. – Харків: Фоліо, 2013. – 863 с.
6. Ліндсі Дж. Коротка історія культури. Від первісного суспільства до доби Відродження. – К.: Мистецтво, 2020. – 431 с.
7. Українська культура в європейському контексті / Ю.П. Богуцький, В.П. Андрущенко, Ж.О. Безвершук, Л.М. Новохатько. – К.: Знання, 2007. – 679 с.
8. Храмова-Баранова О. Л. Історія західноєвропейського мистецтва Х – поч. ХХ ст.: навч. посіб. для студентів / О. Л. Храмова-Баранова, Н. О. Горбатова ; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. - Київ : Вид. центр КНУКіМ, 2018. – 182 с.
9. Щолокова О.П., Шип С.В., Шевнюк О.Л., Семашко О.М. Світова художня культура. Від первісного суспільства до початку середньовіччя / Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. – К.: Вища школа, 2004. – 175 с.
10. Art: a world history / Editors Jo Marceau, L.Candlish, F.Day, D.Williams. – London a.o.: Dorling Kindersley, 2002. – 720 p.

Додаткова:

1. Адамська І. Образ культури України середньовічної доби на сторінках "Чтений в историческом обществе Нестора Летописца" // Українські культурологічні студії. – 2020. – № 2(7). – С. 15-23.
2. Владимирська Г.О. Мистецтво розуміти мистецтво: артмісія: від імпресіонізму до абстракції. - Київ; Ірпінь: Перун, 2017. - 279 с.
3. Демпсі А. Сучасне мистецтво / переклад з англ. Анастасія Версель. - Київ: BookChef, 2021. – 176 с.
4. Історія декоративного мистецтва України: у 5 т. / голов. ред. Г. Скрипник. – К., 2007-2011.
5. Історія української архітектури / за ред. В.І. Тимофійенка. – К.: Техніка, 2003. – 472 с.
6. Історія української культури / за загал. ред. І. Крип'якевича. – 4-те вид., стереотип. – К.: Либідь, 2002. – 656 с.
7. Історія українського театру: у 3 т. / редкол.: Г.А. Скрипник (голова) та ін. – Т. 1: Від витоків до ХХ століття. – К., 2017. – 676 с.; Т.2 (1900-1945). – К., 2009. – 876 с.
8. Корній Л.П. Історія української музичної культури від давнини до початку ХХ століття. – К.: Муз. Україна, 2018. – 362 с.
9. Кравич Д.П., Овсійчук В.А., Черепанова С.О. Українське мистецтво: у 5-ти кн. – Львів: Світ. – 2003-2007.
10. Нариси з історії кіномистецтва України / ред.-упоряд. І. Зубавіна; голова ред. кол. В. Сидоренко. – Київ: Інтертехнологія, 2006. – 864 с.
11. Огієнко І. Українська культура: коротка історія культурного життя українського народу. – К.: Вид-во Книгарні Є. Череповського, 1918. <https://elib.nlu.org.ua/view.html?id=323>
12. Сторчай О. Мистецька освіта в Київському університеті (1834-1924 pp.). – К., 2009. – 335 с. <http://www.etnolog.org.ua/pdf/stories/monografiji/2009/Storchay.pdf>

13. Сучасне українське декоративне мистецтво: збереження національної своєрідності в умовах глобалізації: монографія. – Київ: ІМФЕ, 2019. – 239 с.
14. Український художній авангард: маніфести, публіцистика, бесіди, спогади, листи / Упоряд. Д. Горбачов та ін. – К.: Дух і літера, 2020. – 640 с.
15. Шейко В.М. Історія художньої культури: Візантія. Арабо-мусульманський світ. Китай. Японія: підруч. для студ. вищих навч. закладів мистецтва і культури / В. М. Шейко [и др.] ; Харківська держ. академія культури. – Х.: ХДАК, 2001. – 182 с.
16. Шейко В.М. Історія художньої культури: Середньовіччя. Відродження: підруч. для студ. вищ. навч. закл. мистецтв і культури / В. М. Шейко [та ін] ; Харківська держ. академія культури. – Х. : ХДАК, 2001. – 190 с.
17. Chitham, R. The Classical Orders Of Architecture. Elsevier: Architectural Press, 2005.
18. Panofsky E. Studies in Iconology: Humanistic Themes in the Art of the Renaissance. – New York, Oxford University Press, 1939. – Pp. xxxiii+262.
19. Vasari G. The Lives of the Most Excellent Painters, Sculptors, and Architects. – New York: Modern Library, 2006. – 640 pp.
20. Wölfflin H. Principles of Art History: The Problem of the Development of Style in Early Modern Art. – Los Angeles: Getty Research Institute, 2015. – 368 pp.

10. Додаткові ресурси:

<https://elib.nlu.org.ua/> - електронна бібліотека «Культура України»

<https://txim.history.knu.ua/> - *Текст і образ: актуальні проблеми історії мистецтва*, науковий журнал кафедри історії мистецтв, історичний факультет КНУ імені Тараса Шевченка

<http://sm.etnolog.org.ua/> - *Студії мистецтвознавчі*, науковий журнал Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України

<http://um.etnolog.org.ua/> - *Українське мистецтвознавство*, науковий журнал Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України

<http://elib.nplu.org/object.html?id=1272> – журнал *Українська культура*

http://www.vgosau.kiev.ua/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=93&Itemid=171 – *Археологія*, науковий журнал Інституту археології НАН України.

<http://uhj.history.org.ua/uk/home> - *Український історичний журнал*, науковий журнал Інституту історії України НАН України

<http://resource.history.org.ua/ejournal/EJ0000008> - *Історико-географічні дослідження в Україні: зб. наук. пр.*, Інституту історії України НАН України